

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

На тему «ОБЛІК І АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконав студент 4 курсу, групи ОП-71а

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Чаплинська Ірина Володимирівна

Керівник: д.е.н., доцент Винниченко Н.В.

Суми -2021 рік

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи бакалавра на тему
«Облік і аналіз основних засобів підприємства»
студентки Чаплинської Ірини Володимирівни

Кваліфікаційна робота бакалавра містить – 56 сторінок, 14 таблиць, 3 рисунка, список літератури з 45 найменувань, одного додатку.

Актуальність теми дослідження визначається тим, що ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах розвитку економіки визначається його оснащенням тобто основними засобами, адже саме завдяки їм функціонує будь-яке підприємство та розширює в подальшому свою фінансово-господарську діяльність.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації та методології обліку та аналізу наявності та руху основних засобів підприємства та розробка напрямів їх удосконалення.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації обліку та аналізу наявності та руху основних засобів на підприємстві КП «Теплогарант».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методологічних аспектів організації обліку та аналізу наявності та руху основних засобів.

Під час виконання кваліфікаційної роботи бакалавра були використані такі методи: спостереження, порівняння, аналіз, систематизація, коригування, узагальнення тощо.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

– діяльність кожного підприємства неможлива без наявності основних засобів, їх стан та ефективне використання впливає на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності підприємства;

– рекомендовано внести зміни в облікову політику підприємства стосовно основних аспектів з обліку основних засобів відповідно до вимог чинного законодавства;

- визначено, що оцінка основних засобів здійснюється на підставі первинних документів за їх фактичною собівартістю;
- ведення аналітичного обліку основних засобів організовано належним чином;
- ведення синтетичного обліку проводиться в узагальнених показниках на рахунку 10 зі складанням типової кореспонденції рахунків;
- на об'єкти основних засобів нараховується амортизація;
- записи в Журнал-ордер здійснюються на підставі первинний документів та зведених облікових документів.

З метою удосконалення організації обліку основних засобів КП «Теплогарант» було запропоновано пропозиції:

- для формування ефективної облікової політики основних засобів необхідно зазначити в наказі про облікову політику основні положення ;
- для ефективного контролю за первинними документами було розроблено графік документообігу;
- розробити бухгалтерську модель економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського обліку амортизаційних процесів та їх податкового аспекту;
- удосконалити методику обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами.

Результати, одержані під час написання роботи можуть бути використані підприємством для покращання організації та методології обліку і аналізу наявності та руху основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, оцінювання і переоцінка основних засобів, амортизація основних засобів, методи нарахування амортизації, аналіз основних засобів.

Рік виконання кваліфікаційної роботи - 2021 рік.

Рік захисту роботи – 2021 рік.

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

к.е.н., доцент

_____ Ю.С. Серпенінова
“ ____ ” _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
на здобуття ступеню “бакалавр”
з спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
студенту 4 курсу, групи ОП-71а
Чаплинська Ірина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи «Облік і аналіз основних засобів підприємства» _____
затверджена наказом по університету від «12» квітня 2021 року № 0175-VI
2. Термін подання студентом закінченої роботи «17» червня 2021 року
3. Мета кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації та методології обліку та аналізу наявності та руху основних засобів підприємства та розробка напрямів їх удосконалення
4. Об'єкт дослідження є процес організації обліку та аналізу наявності та руху основних засобів на підприємстві КП «Теплогарант»
5. Предмет дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методологічних аспектів організації обліку та аналізу наявності та руху основних засобів
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах Комунального підприємства «Теплогарант»
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

Розділ 1. Теоретичні аспекти обліку та аналізу основних засобів – 30.04.2021 р.
(назва – термін подання)

У розділі 1 розглянути сутність, поняття та класифікацію основних засобів, дослідити теоретичні основи оцінки та переоцінки основних засобів, вивчити теоретичні аспекти організації аналізу основних засобів
(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

Розділ 2 Організація та методика обліку та аналізу основних засобів комунального підприємства «Теплогарант» – 21.05.2021 р.
(назва – термін подання)

У розділі 2 надати загальну характеристику підприємства, вивчити організацію первинного обліку основних засобів на КП «Теплогарант», проаналізувати

організацію аналітичного і синтетичного обліку основних засобів, організацію обліку амортизації основних засобів КП «Теплогарант»

(зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент)

Розділ 3 Шляхи вдосконалення обліку і аналізу наявності та руху основних засобів на КП «Теплогарант» – 31.05.2021 р.

(назва – термін подання)

У розділі 3 запропонувати удосконалення обліку основних засобів на КП «Теплогарант», розробити напрями удосконалення аналізу основних засобів

(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Винниченко Н.В., доцент		
2	Винниченко Н.В., доцент		
3	Винниченко Н.В., доцент		

9. Дата видачі завдання: «25»березня 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Н.В. Винниченко

(ініціали, прізвище)

Завдання до виконання одержав

(підпис)

І.В. Чаплинська

(ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ Й АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	11
1.1 Сутність, поняття та класифікація основних засобів.....	11
1.2 Оцінка та переоцінка основних засобів	14
1.3 Теоретичні аспекти щодо організації аналізу основних засобів	19
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА КП "ТЕПЛОГАРАНТ"	23
2.1 Загальна характеристика підприємства.....	23
2.2 Організація первинного обліку основних засобів КП "Теплогарант"	28
2.3 Організація аналітичного та синтетичного обліку основних засобів ...	33
2.4 Організація обліку амортизації основних засобів КП "Теплогарант"	39
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА КП "ТЕПЛОГАРАНТ"	41
3.1 Удосконалення організацій обліку КП "Теплогарант"	41
3.2 Шляхи вдосконалення аналізу основних засобів.....	44
ВИСНОВКИ.....	47
СИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТОК А.....	54

ВСТУП

З метою безперервного функціонування будь-якого підприємства необхідно створити певний рівень забезпечення матеріальними (сировина, запчастини, паливо тощо), трудових (роботи фахівців виробничих, адміністративних та інших підрозділів) та фінансових ресурсів. Проте діяльність жодного підприємства не обходиться без основних засобів. Вони є важливим елементом матеріально-технічної бази. Кінцеві результати господарської діяльності підприємства прямо залежать від стану основних засобів та ефективного їх використання. Від виробничого процесу обладнання має здатність зношуватися та поступово переносити свою початкову вартість на витрати виробництва. Задля підвищення ефективності виробництва на підприємстві необхідно забезпечити найбільш правильне та повне використання обладнання, а також одержання повної обліково-економічної інформації.

За останні роки облік основних засобів дещо ускладнився оскільки виникають різні підходи до термінології й визначення сутності основних засобів, знижується конструктивність інформації в первинних документах, недосконала система амортизації та самі основні засоби, які потребують негайної модернізації та вдосконалення. Це негативно впливає на ефективність використання основних засобів, знижуючи її.

Ці проблеми у своїх працях висвітлюють такі вчені-економісти, як А. П. Панасенко, О. В. Щирська, І. О. Гладій, Л. В. Городянська, С. В. Бабак, Н. Б. Васильєва, В. В. Галасюк, Л. О. Леонова. У своїх працях вони розкривають питання щодо методологічних підходів до вдосконалення обліку, проте їх результати потребують доопрацювання та уточнення. Саме тому на сьогоднішній день питання покращення ефективності використання основних засобів набуває актуальності та потребує пошуку варіантів щодо вирішення даного завдання.

Мета дипломної роботи – дослідження теоретичних і практичних аспектів організації та методології обліку та аналізу наявності та руху основних засобів підприємства та розробка напрямів їх удосконалення.

З метою досягнення поставленої мети виникає необхідність досягнення наступних завдань:

- вивчити базові засади облікового та аналітичного процесів з основних засобів, розкрити їх економічну природу;
- проаналізувати методичні аспекти проведення обліку, класифікацію та оцінку основних засобів;
- розкрити практичні аспекти в обліку основних засобів, виявити проблемні питання в цій сфері;
- розкрити характеристику досліджуваного підприємства та його фінансово-економічний стан;
- висвітлити стан первинного, аналітичного та синтетичного обліку підприємства;
- виявити недоліки в організації обліку та запропонувати шляхи їх вирішення.

Об'єктом дослідження виступає обліковий та аналітичний процеси наявності та руху основних засобів на підприємстві КП «Теплогарант».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методологічних аспектів організації обліку та аналізу наявності та руху основних засобів.

Інформаційна база дослідження. Під час написання роботи використані нормативно правова база, що регламентує облік та аудит наявності та руху основних засобів об'єкта дослідження, методичні матеріали, дані статистичних звітів, інформація отримана з мережі Internet.

При проведенні дослідження використовувався науковий доробок вітчизняних та закордонних фахівців в сфері обліку щодо дослідження проблематики обліку та аналізу необоротних активів та їх наявності та руху на підприємстві.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ Й АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1 Сутність, поняття та класифікація основних засобів

У зв'язку з потребою отримання власниками підприємства точної, швидкої та достовірної інформації про стан, рух, модернізацію та оновлення основних засобів для більшості підприємств є актуальним контроль за проблемами їх обліку.

Значна увага, що приділяється обліку наявності та руху основних засобів на підприємстві зумовлюється прямим впливом на ефективність функціонування підприємства. На даний час відкрите дискусійне питання щодо визначення термінології. Адже існують деякі розбіжності у різних авторів щодо трактування визначення «основних засобів».

Видатний вчений-економіст Дем'яненко М. Я. ототожнює поняття основних засобів з поняттям необоротних матеріальних активів, і робить акцент на цільовому призначенні їх як елементу матеріальної бази, що споживається під час у виробничого процесу тобто визначає їх як фізичний капітал [1].

Загородній А. Г. трактує поняття основні засоби бухгалтерську дефініцію, і ототожнює її з дефініцією «основні фонди», до яких відносять ресурси, що мають матеріальну форму, та призначення яких полягає у використанні при виробництві чи для реалізації функції постачання товарів, здійснення послуг, використання яких передбачається більше року [2].

Найбільш повне розкриття поняття висвітлює П(С)БО 7 «Основні засоби». Дане визначення представляє не тільки ключову сутність основних засобів, а і їх основний зміст, цільове призначення та подальшу характеристику з метою їх використання так і для побудови ефективного процесу нарахування амортизації [3].

Приклади основних нематеріальних активів та необоротних матеріальних активів наведено на рис. 1.1 [4].

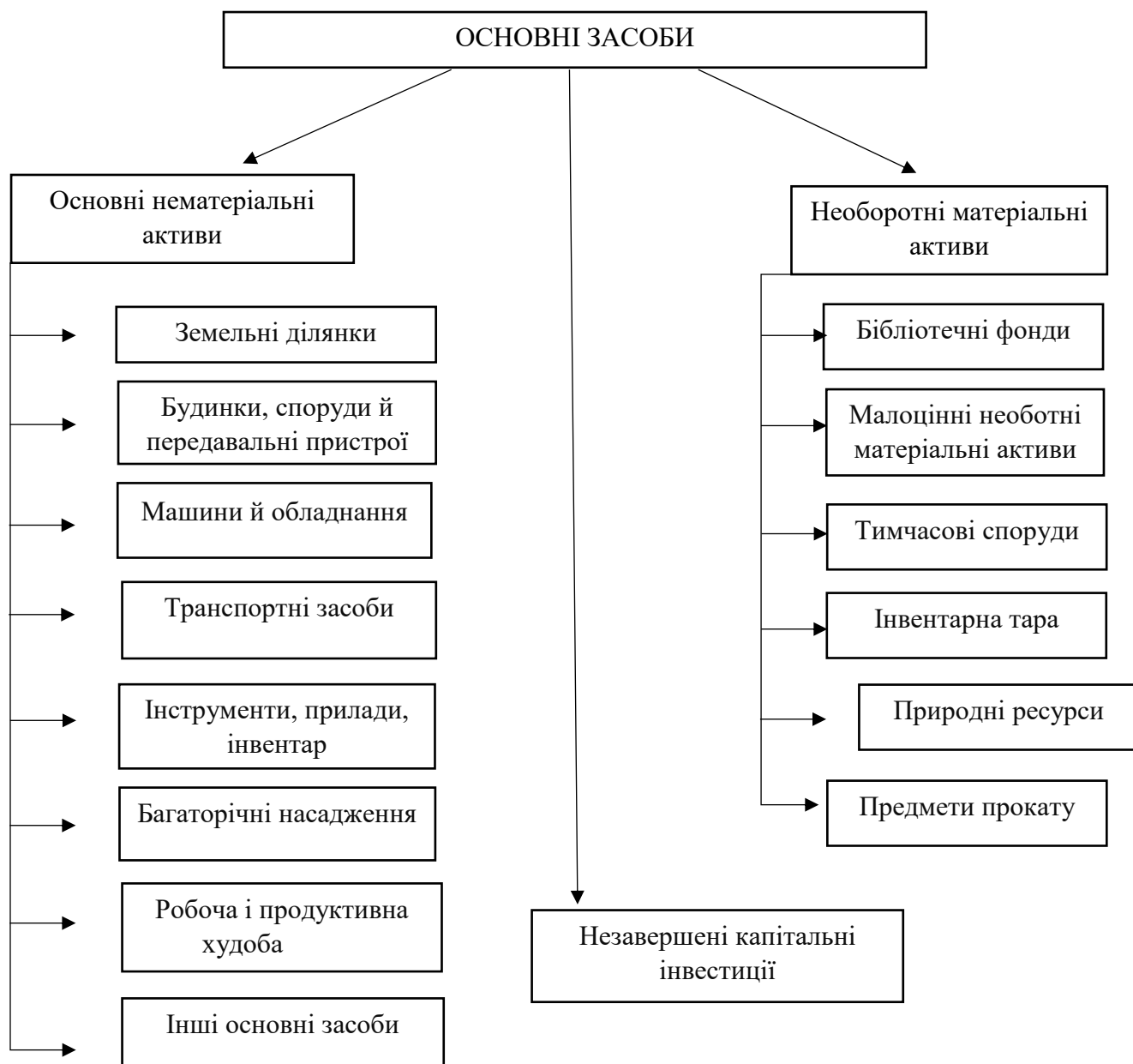

Рисунок 1.1 – Склад основних засобів підприємства

Таким чином у якості «основних фондів» варто визначати матеріальні активи, які мають цільове призначення використовуватися у господарській діяльності суб'єкта господарювання більше ніж 365 календарних днів від початку введення їх в експлуатацію, та вартісний критерій яких зменшується від початку їх використання, шляхом нарахування зносу.

Основні засоби передають сенс матеріально-технічної бази в процесі виробництва, де вдосконалення засобів праці прямо пропорційно впливає на продуктивність праці виробничого персоналу.

Досліджуючи еволюцію поняття «основні засоби» Зюкова М. М. зробила висновок, що слід перейти до категорії «основні засоби». Оскільки основні засоби – частина майна підприємства, а основні фонди – це складова подальшого формування господарських засобів [5].

Варто з нею погодитись, адже це дозволить уникнути розбіжностей в економічних показниках, які є відображенням ефективності використання основних засобів на підприємстві.

Для достовірного обліку основних засобів їх необхідно правильно класифікувати та використовувати на практиці з метою ефективної побудови аналітичного та синтетичного обліку для відображення наявності та руху таких об'єктів, для визначення нарахування амортизації та визначення розміру зносу (табл. 1.1). [31]

Таблиця 1.1 – Ознаки класифікації основних засобів

Ознаки	Групи
За галузевою ознакою	Промисловості
	Сільськогосподарські
	Будівельні
	Транспортні
	Зв'язку
За функціональним призначенням	Виробничі
	Невиробничі
За використанням	Діючі
	Недіючі
Зв ознакою належності	Власні
	Орендовані

Розібравши вищенаведену таблицю можемо побачити, що за галузевою ознакою основні засоби бувають: промисловості, сільськогосподарські, будівельні, транспортні та зв'язку.

Переважає більшість основних засобів на підприємстві належить до галузі «Промисловість», адже вона безпосередньо впливає на досягнення визначеної підприємством місії – та процесу забезпечення виробництва продукції. Крім того існування інших видів діяльності зумовлює необхідність обліку основних засобів за рештою галузями (сільськогосподарською, будівельною, транспортною, зв'язку).

За функціональним призначенням основні засоби поділяються на: виробничі та невиробничі.

За використанням основні засоби можуть бути діючими (основні засоби, які на даний час використовуються на підприємстві) або недіючими (устаткування та приладдя, що знаходиться в резерві).

За ознакою належності власництву підприємств основні засоби бувають власні або взяті в оренду [6].

Основні засоби невиробничого характеру не приймають безпосередньої участі у виробництві. До таких належать: будови і споруди, земельні ділянки, машини й обладнання, транспортні засоби, багаторічні насадження, худоба, інструменти, інвентар, інші.

Отже, можна зробити висновок, про відсутність узгодження авторів щодо визначення терміну «основні засоби». Його використовують можливе з метою лише бухгалтерського обліку, а для цілей оподаткування користуються переважно терміном «основні фонди». Бухгалтерський облік на кожному підприємстві здійснюється у відповідності з типовими класифікаціями, які сьогодні мають місце для групування основних засобів, і призначені для уніфікації їх видів з метою бухгалтерського обліку.

1.2 Оцінка та переоцінка основних засобів

Отримання вчасної та достовірної інформації про наявність та ефективність використання основних засобів відіграє важливу роль в управлінні підприємством. Для контролю необхідно побудувати їх правильний фінансовий облік, основою якого є безперервний процес оцінки та переоцінки основних засобів на підприємстві.

Оцінка – це один з найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку. Вона важлива при здійсненні операцій з облікового відображення операцій пов'язаних з передачею чи купівлею продажем таких активів. Методи оцінки основних засобів прямо залежать від їх походження. Важливою умовою нормального функціонування підприємства є стан та правильність використання основних засобів, а також їх вчасний ремонт та модернізація для підвищення ефективності їх використання [33]

Оцінка є специфічною формою ціни та необхідна для визначення кількості матеріальних активів, їх склад, структуру та амортизаційних відрахувань. Отже, оцінка – це спосіб вираження в певному вимірі наявності та руху необоротних активів, достовірного визначення їх вартості для отримання у майбутньому економічних вигід від використання.

Як зазначає М. І. Бондар, для правильної оцінки необоротних активів необхідно визначити на який момент її встановлювати та на якому рівні. Найважливішою є оцінка основних засобів на поточний момент, адже вона дає інформацію безпосередньо, коли йде прийняття управлінських рішень. Та другою за важливістю є майбутня оцінка, яка дає змогу розробити прогнозуючі розрахунки, визначити можливий прибуток та ефективність діяльності підприємства [7].

Також для визначення відсотку принесення об'єктом економічних вигід, доцільно ознайомитися із участю основного засобу як самостійно так і разом з участі інших активів у процесі виробництва продукції або для реалізації процесу надання послуг, та з метою реалізації можливості підприємстві у обміні таких

активів на інші, розподіл між власниками підприємства та погашення ним зобов'язань, що наведено і гарантується [8] та відповідним ПСБО [3] .

Підприємство повинно безперервно контролювати склад та операції, що здійснюються з основними засобами. Дослідження економічної літератури дозволяє розкрити умови, при дотриманні яких підприємство зможе якісно виконувати функцію контролю:

- основний засіб правильно використовується підприємством та приносить йому безперервно економічні вигоди;
- ризики, які виникають під час користування об'єктом основного засобу приймає на себе підприємство;
- підприємство обмежує доступ до отримання іншими особами економічних вигід від основного засобу.

Вирізняють такі методи оцінки основних засобів:

- первісна вартість;
- зменшена вартість на суму амортизації;
- справедлива вартість.

За П(С)БО 7 первісна вартість визначається як історична (фактична) вартість таких активів що реалізується в певній вартості або суми справедливої оцінки інших активів, які внесені в рахунок оплати чи передачі, необоротних активів в сумі коштів витрачених для створення чи купівлі таких об'єктів, і за вартістю зарахування їх на баланс [9].

У первісну вартість таких активів включаються наступні види витрат:

- суми, сплачені відповідним постачальникам активів, або у випадку виконання будівельно-монтажних робіт підрядникам (при цьому непрямі податки не включаються);
- сума реєстраційних зборів, а також державного мита, можливих платежі з аналогічним призначенням, що сплачуються при придбанні таких об'єктів;
- суми ввізного мита;

- непрямі податки що виникли при придбанні таких активів (якщо їх не було відшкодовано підприємству);
- витрати пов'язані із страхуванням ризикових моментів щодо доставки таких активів;
- витрати, що виникають при установці, монтажі, налагодженні та доведенні до готового вигляду таких активів;
- інші витрати, які беруть безпосередню участь у доведенні основних засобів до такого стану, при якому основні засоби придатні для використання в зазначених цілях [10].

Окрім вищевказаних витрат до первісної вартості також відносяться суми створених забезпечень, з метою фінансування витрат підприємства які пов'язані з демонтажем, чи переміщення таких активів, а також та приведенням їх до стану в якому вони можуть транспортуватися до місця їх розташування до стану , придатного до подальшого користування.

За МСБО 16 включається до первісної вартості не вся сума витрат, що очікується понести при здійсненні демонтажу, а лише тільки та частина суми вартості на даний час. Переглядають суми забезпечення щороку, а якщо відбулося збільшення, у такому разі її включають до складу витрат пов'язаних з позиками, і не включаються до складу первісної вартості [34].

Але в окремих випадках на підприємстві проводять переоцінку об'єктів та визначають переоцінену вартість. Це вартість основного засобу після її переоцінки.

Проводиться процедура переоцінки у випадку коли його залишкова вартість не співпадає зі справедливою вартістю, яка перевищує 10 відсотків, вартості таких активів на дату балансу. Переоцінена вартість визначається шляхом множення первісної вартості і суми зносу на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається шляхом ділення справедливої вартості на залишкову вартість об'єкта, який переоцінюється [35].

Щоб знайти переоцінену залишкову вартість об'єкта, за умов, коли залишкова вартість дорівнює нулю, необхідно до справедливої вартості додати

додати суму переоцінки залишаючи суму зносу об'єкта. При цьому слід мати на увазі, що ті зміни, які було внесено при переоцінці у первісну вартість та знос, мають бути обов'язково відображені у відповідних регістрах у регістрах аналітичного обліку [11].

Вартість дооцінки на суму залишкової вартості основних засобів повинна відображатися у складі додаткового капіталу, при цьому щодо суми уцінки то її варто відносити до витрат. Існують деякі випадки, коли дане правило не має місця:

– Якщо сума попередніх уцінок та втрат вартості об'єкта від зменшення корисності перевищує загальну суму попередніх дооцінок і вартості відновлення корисності такого об'єкта, то сума останньої дооцінки, проте у сумі яка не перевищує останню різницю включається до доходів звітного періоду, проте якщо така різниця перевищує зазначені параметри то вона спрямовується і обліковується у складі збільшення суми додаткового капіталу;

– у разі наявності перевищення попередніх дооцінок при переоцінці об'єкта або пов'язаних з відновленням корисності такого об'єкта сум над сумою реалізованих раніше уцінок залишкової вартості основного засобу а також втрат від його знецінення, сума останньої уцінки, проте не перевищуючи зазначеного перевищення, направляється на зменшення суми іншого додаткового капіталу, а така різниця включається до витрат звітного періоду [11].

У зв'язку з наявністю положень в П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» щодо визначення сутності справедливої вартості варто зазначити, що вона використовується як сума за якою можливий обмін активу або оплата зобов'язаннями в результаті операції що відбуваються між різними сторонами [12].

Деякі науковці схиляються до думки, щодо переваг історичної собівартості над справедливою вартістю, да яких аргументовано наводять:

– при застосуванні справедливої вартості враховується стан основного засобу не лише при постановці на облік, але й до моменту останньої переоцінки, це призводить до збільшення інформативності звітної інформації;

- вартість вираховується без залежності від інших обставин, це призводить до того, що показники можуть порівнюватися з більшою точністю;
- є більш ефективною базою для оцінки майбутніх грошових потоків порівняно з витратами;
- дає підприємству вирішити питання про збільшення інвестицій, адже представлена інформація є більш змістовною для зовнішніх користувачів.

Справедливу вартість можна застосувати за умов : наявності активного ринку, доступності реальної інформації про ціни, обізнаності сторін, які укладають угоду, можливості підтвердження незалежним оцінювачем.

Найбільш точною оцінкою щодо визначення справедливої вартості відноситься саме ринкова вартість, яка особливо яскраво відображає монополізований ринок. У разі, коли такий з будь-яких причин відсутній, то з метою подальшої оцінки вважається саме дисконтований дохід, що отримується від такого активу. Проте у випадку коли і важко визначити точно доходність, з метою справедливої вартості застосовується саме відновлювальна вартість.

З метою визначення відновлювальної вартості варто визначити поточні ціни на ті об'єкти які аналогічні за терміном та параметри їх експлуатації що обов'язково мають враховувати моральний і фізичний знос. Щоб визначити реальну вартість потрібно користуватися тими даними, які мають документальну форму і фіксують ринкову вартість основних засобів: це можуть бути прайс-листи газет, специфікації, інтернет пропозиції, інформація з журналів або інших періодичних видань.

Визначення справедливої ринкової вартості зазвичай носить проблематичний характер і є достатньо важкою і в той же час цікавою процедурою, з метою її здійснення суб'єктами залучаються незалежні експерти – оцінювачі об'єктів основних засобів, які в свою чергу мають відповідну підготовку, і надають сертифіковані відповідно до законодавства послуги. У свою чергу на підставі такої оцінки визначається справедлива вартість об'єкта яка формується з урахуванням існуючих методик та підтверджена документально шляхом складання висновку щодо вартості об'єкта, ці положення

обов'язково мають знайти відображення в обліковій політиці, та в регістрах первинного та аналітичного обліку [36].

1.3 Теоретичні аспекти щодо організації аналізу основних засобів

Роль основних засобів є вкрай важливою на кожному підприємстві. Має місце забезпечення підприємства необхідними основними засобами задля успішного його функціонування.

Одним із етапів перевірки звітності підприємств є аналіз, метою якого є визначення забезпеченості підприємства основними засобами у момент коли відбувається найбільше їх використання та пошук шляхів щодо підвищення їх ефективності.

Завданням аналізу основних засобів є :[37]

- вивчення складу та руху основних засобів, вчасності оновлення, вибуття та загального технічного стану основних засобів (розраховуючи коефіцієнти оновлення, вибуття, приросту, зносу);

- вивчення впливу різних факторів на ефективність застосування основних засобів (розраховуючи показники фондоддачі та фондомісткості);

- визначення в якій мірі дані фактори впливають на ефективність використання основних засобів (розраховуючи показники екстенсивності або інтенсивності навантаження).

Тож, інформація яка отримується спочатку дає змогу оцінити базове представлення про організацію обліку основних засобів та визначити місця, яким необхідно придати особливу увагу під час перевірки.

Джерела інформації для аналізу наведені в рис. 1.2.

Рисунок 1.2 – Основні джерела інформації для економічного аналізу підприємства

Суб'єктом аналізу є його безпосередній виконавець. Беручи до уваги складність економічного аналізу основних засобів та необхідність відображення погляду на результат економічного аналізу з різних сторін проводиться він може різними його виконавцями. Внутрішній аналіз проводиться службою економічного аналізу, планово-економічним відділом, відділом маркетингу тощо. Зовнішній аналіз основних засобів проводиться зовнішніми незалежними групами людей, таких як аудиторські фірми, акціонери, інвестори, постачальники.

Варто взяти до уваги, що при цьому суб'єкт управління підприємством здійснює і зовнішній і внутрішній аналіз своєї діяльності з метою забезпечення

нерозривності прямих та зворотних зв'язків між внутрішнім та зовнішнім аналізом. [13].

Предметом дослідження в економічному аналізі є недоліки у функціонуванні об'єкта основного засобу підприємства на усіх стадіях виробництва.

Коректно підібрана методика проведення аналізу основних засобів дозволить тримати під контролем склад та стан виробничих та невиробничих фондів, що допоможе збільшити ефективність використання основних засобів на підприємстві за умови прийняття грамотних управлінських рішень спираючись на отриману під час аналізу інформацію.

Розглянемо методику проведення аналізу основних засобів, який проводиться в 5 етапів:[39]

1. етап. Відбувається збір відомостей про абсолютно всі основні засоби, які є в наявності на підприємстві на даний час;

2. етап. Проводяться аналітичні дослідження основних засобів такі як:
- аналіз забезпеченості об'єктами основних засобів;
 - аналіз стану, руху, структури основних засобів;
 - аналіз ефективності використання основних засобів.

3 етап. Відбувається обробка зібраних даних та узагальнення отриманих результатів.

4 етап. Проводиться розробка заходів з приводу зростання якісного і кількісного ефективного використання таких об'єктів на підприємстві.

5 етап. Апаратом управління здійснюється контроль за впровадженням прийняти управлінських рішень.

Для проведення аналізу основних засобів визначають середньорічну вартість основних засобів та динаміку коливання за декілька років. Якщо спостерігається значне коливання показників вартості основних засобів визначають причину збільшення або зменшення вартості основних засобів. Також проводиться вивчення змін вартості основних засобів з динамікою зростання цін на продукцію та обсяг виробництва у натуральному вираженні.

Найзначнішою особливістю аналізу основних засобів є його багаторівневий характер. Важливим моментом у точному аналізі є виділення рівня впливу факторів та спираючись на отриману інформацію обирати моделі та способи аналізу.

Основні засоби мають підлягати аналізу на будь-якому підприємстві так як їх стан безпосередньо залежить від здійснення підприємством інвестиційної та інноваційної діяльності.

В кінці процесу аналізу основних засобів для кожного суб'єкта господарювання є можливість збільшення обсягів виробництва та реалізації запасів без створення необхідності використання додаткових ресурсів чи визначення існуючої потреби щодо забезпечення відновлення або розширення виробничих потужностей підприємства [40]

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ТЕПЛОГАРАНТ»

2.1 Загальна характеристика підприємства

Базою дослідження виступає КП «Теплогарант», яке є комунальним підприємством створеним за рішенням Конотопської міської ради. 12 вересня 2003 року. Починаючи від якого воно розпочало свою повноцінну діяльність. КП «Теплогарант» знаходиться в місті Конотоп Сумської області на вулиці Садовій, 39а. Саме тут знаходиться адміністративний центр даного підприємства. На підприємстві на даний час працює 197 співробітників.

В основі діяльності КП «Теплогарант» є: теплопостачання споживачам теплової енергії для території майже усього міста; створення умов отримання стабільного прибутку в доходну частину бюджету міста; створення умов для належної експлуатації усіх наявних об'єктів теплопостачання, які мають у наявності територіальній громаді міста; забезпечення максимізації прибутку підприємства.

КП «Теплогарант» забезпечує місто Конотоп тепловою енергією та гарячим водопостачанням. Теплова енергія транспортується з допомогою магістральних та розподільчих мереж, загальною протяжністю 102,4 км у 2-х трубному обчисленні. Централізоване теплопостачання забезпечується житлова забудова міста, громадські та промислово-виробничі об'єкти, малоповерхова житлова забудова, розташована в районах з централізованим теплопостачанням (65% усіх споживачів). Гарячим водопостачанням споживачі забезпечуються за допомогою централізованої системи та індивідуальних водонагрівачів.

Розмір статутного капіталу підприємства становить становить більше 27 млн. грн. Підприємство має державну форму власності та деякі об'єкти основних засобів є власністю територіальних громад.

Уповноваженою особою є керівник – Андрійчук Костянтин Миколайович, прийнятий на посаду 15 серпня 2019 року, терміном на 3 роки, згідно умов контракту.

Підприємство здійснює свою діяльність на підставі 7 ліцензій. Підприємство також здійснює діяльність : по виробництву та доставленню до споживача концентрованого повітря; виконуються електромонтажні роботи; монтаж водопровідної системи та систем опалення й кондиціонування; інші будівельно-монтажні роботи; інші спеціалізовані будівельні роботи; функціонування атракціонів та тематичних парків.

Станом на 01.01.2021р. КП «Теплогарант» має в структурі 39 котелень, що використовують природний газ. Потужність роботи на підприємстві встановлена в розмірі 124,66 Гкал/год. Підключене теплове навантаження на підприємстві складає 63,78 Гкал/год. Тож, доцільно проаналізувати обсяг виробленої теплової енергії підприємством, який продемонстровано на рис. 2.1.

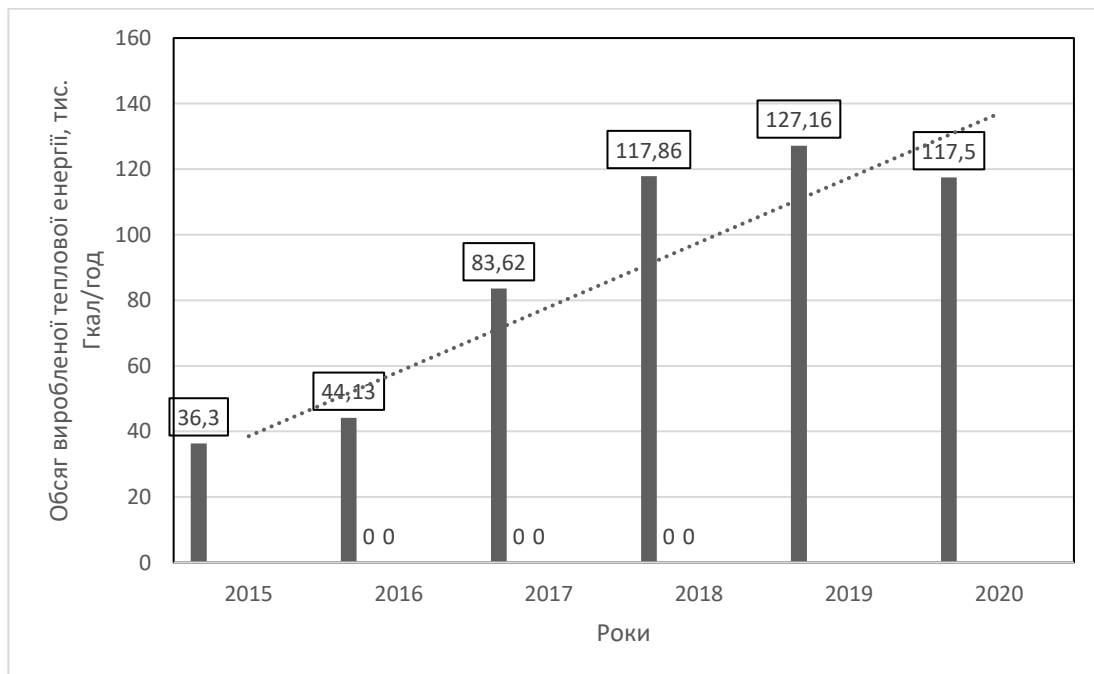

Рисунок 2.1 – Обсяг виробленої теплової енергії з 2015 року по 2020 рік

Розглянемо забезпеченість Комунального Підприємства «Теплогарант» основними фондами та ефективність їх використання на прикладі таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Рівень забезпечення підприємства ОФ та ефективність їх використання

Показники	Роки			2020р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+/-	%
Вартість основних засобів, тис. грн	4404,0	3844,0	8038,5	3634,5	182,5
Фондозабезпеченість, тис. грн	44,5	40,8	87,2	42,7	195,9
Фондоозброєність, тис. грн	43,6	35,3	79,6	36,0	182,6
Фондовіддача, тис. грн	4,78	5,32	2,65	-2,22	54,4

Наведені розрахунки показали, що фондозабезпеченість виробництва КП «Теплогарант» у 2018 році порівняно з 2020 роком зросла більше ніж на 40 тис. грн. Що обумовлено придбанням нової техніки, а саме заміни котлів на НІСТУ-5. Поруч із ростом фондозабезпеченості на 95,9% зростає і фондоозброєність в 1,8 рази. Ефективність використання основних засобів характеризується негативною динамікою, оскільки спостерігається зниження фондівіддачі більше ніж на 45%, в свою чергу фондоємність збільшилася майже в 2 рази. Можемо зробити висновок, що основні засоби стали використовуватися гірше, ніж у 2018 та 2019 роках. Варто відмітити, що розрахунках не включають техніка. Розглянемо динаміку доходності КП «Теплогарант» (табл.2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка доходності підприємства КП «Теплогарант»

Найменування показника	Базисний період	Звітний період	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
Вартість активів підприємства, тис.грн	9145,00	11181,00	2036,00	122,26
Сукупний дохід, тис.грн	7045,00	10323,00	3278,00	146,53
Сума сукупного доходу на 1 грн вартості активів	0,77	0,93	0,15	119,85

Проаналізувавши наведені в таблиці дані можна зробити висновок, що сума сукупного доходу у розрахунку на 1 грн за період який аналізується

порівняно з попередніх періодів відповідно до якого відбувається порівняння зросла на 0,15 грн, тобто близько 20%. Таке явище відбулось завдяки збільшенню вартості активів підприємства на 22,26%. Поруч зі збільшенням даного показника відбулось збільшення сукупного доходу на 46,53%, це відбулось завдяки збільшення нерозподіленого прибутку .

Можемо зробити висновок, що у підприємства КП «Теплогарант» за останні роки збільшилась дохідність (про що свідчить перевищення доходів над витратами) все це свідчить про те, що досліджуване підприємство зорієнтоване на збільшення доходності та на зростання капіталу.

Розглянемо показники ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства наведеної в табл.2.3.

Таблиця 2.3 – Показники ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства КП «Теплогарант»

Показники	Значення показника		
	Базисний період	Звітний період	Відхилення (+;-)
Коефіцієнт рентабельності активів	0,21	0,14	-0,07
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,39	0,18	-0,21
Коефіцієнт рентабельності сукупного доходу	0,22	0,11	-0,11
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,29	0,34	0,05
Коефіцієнт поновлення о.з.	0,19	0,14	-0,05
Коефіцієнт оборотності активів	0,56	0,64	0,08

За результатами аналізу показників таблиці 2.3 можна підсумувати інформацію наступним чином: коефіцієнт рентабельності активів у періоді що порівнюється відносно базисного знизився на 0,07. Що в свосвідчить про збільшення прибутку, отриманого на одиницю всіх вкладених коштів за рахунок того, що коефіцієнт рентабельності активів більший за оптимальне значення.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу у звітному періоді порівняно з базисним зменшився на 0,21 за рахунок скорочення рівня прибутковості підприємства, а також скорочення капіталу підприємства. Якщо аналізувати рентабельності власного капіталу цього підприємства то можна спостерігати динаміку зменшення, проте не зважаючи на це все ще залишається більшим ніж значення за яким передбачається оптимум. Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу демонструє динаміку зниження на 0,11 що відбувається завдяки зниженню рівня фінансового результату, який отриманий в процесі здійснення операційної діяльності. Наступним показником є коефіцієнт зносу основних засобів якщо аналізувати даний показник, то за період що підлягає аналізу він збільшився на 0,05. Така динаміка, в першу чергу пов'язана з суттєвим зростанням таких показників як первісна вартість, для яких відбувається порівняне збільшення, і які збільшилися за період, що аналізується. Коефіцієнт поновлення основних засобів демонструє помітну динаміку зменшення на 0,05, що свідчить про низку політику систематичного оновлення ОЗ. Коефіцієнт оборотності активів демонструє динаміку збільшення показника на 0,08. Цей показник знаходиться під впливом збільшенням чистого доходу при зростанні в той же час середньорічної вартості активів. Така динаміка може бути обумовлена в першу чергу зростанням оборотності в періоді, який підлягає аналізу. Розглянемо показники фінансової стійкості підприємства КП «Теплогарант» наведену в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 - Показники фінансової стійкості підприємства КП
«Теплогарант»

Показники	2019 р.	2020 р.		Теоретично- гранична величина
		На початок року	На кінець року	
Коефіцієнт співвідношення власний і залучених коштів (коефіцієнт фінансової стійкості)	4,5	4,14	4,5	1:1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,5	0,17	0,3	0,4-06
Коефіцієнт структурно-довгострокових вкладень	0,08	0,03	0,01	> 1

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними джерелами фінансування	1,61	0,46	0,63	> 0,5
Коефіцієнт стійкого фінансування	0,83	0,67	0,79	0,8-0,9
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,6	0,9	0,86	0,8
Коефіцієнт автономії	0,8	0,8	0,78	> 0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	1,3	1,31	1,28	< 2

Проаналізувавши дані таблиці можна висновку, що зміни фінансової стійкості за період, що аналізується не спостерігається і знаходиться на рівні 4,5, тобто на даний момент можна відзначити відповідність такого показника встановленим на теоретичному рівні нормативам, а саме 1:1. Це означає, що підприємство має достатньо власних коштів, щоб забезпечити ними погашення залучених, що є без сумніву позитивним фактором для підприємства. Можемо побачити, що коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшився на 0,1. Це відбулося за рахунок структурних змін у складі таких ключових показників як оборотні активи та власний капітал. Оскільки показник зменшився це негативно вплинуло на зміни у фінансово-господарське становище підприємства, оскільки прямо пропорційно зменшилася можливість маневрування власними кошами. Спостерігається і динаміка зменшення коефіцієнту структурно-довгострокових вкладень, який помітно знизився на 0,07. Що в свою чергу свідчить про позитивну динаміку особливо в частині впливу на показники досліджуваного підприємства, оскільки знаходиться в допустимих межах теоретико граничної величини. Коефіцієнт забезпеченості запасів тяжіє до зниження на 0,98, проте він знаходиться в допустимих нормах, що свідчить про підприємство забезпечене достатнім рівнем фінансування. Про що в свою чергу свідчать і результати аналізу стійкого фінансування, і спостерігається не значне зниження на 0,04 під впливом негативного впливу зростання поточних зобов'язань. Варто відмітити і негативну динаміку коефіцієнту реальної вартості майна за яким спостерігається зростання на 0,26, проте є допустимою нормою оскільки відповідає граничній величині. Коефіцієнт автономії зменшився на 0,02 що

пов'язане, в першу чергу, зі зростанням власного капіталу. Цей показник демонструє відповідність граничним нормам, що призводить до фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт фінансової залежності за взятий період зменшився на 0,02. Враховуючи те, що даний коефіцієнт перевищує граничні норми можна з впевненістю зазначити, що підприємство не достатньо фінансується за рахунок власних надходжень.

2.2 Організація первинного обліку основних засобів КП «Теплогарант»

На КП «Теплогарант» облік основних засобів, як і будь-яких інших активів, здійснюється у відповідності норм визначених чинним законодавством. На підприємстві виходячи з цих положень використовується загально визнане визначення основних засобів та їх класифікація відповідно до законодавства, що полегшує їх групування і ідентифікацію.

Основні засоби відображаються на балансі КП «Теплогарант» за таких умов:

- можливість майбутніх економічних вигід;
- можливість достовірної оцінки.

Зарахування таких активів на баланс КП «Теплогарант» відбувається за використання первісної вартості таких активів, та з урахуванням джерела надходження таких активів.

Бухгалтерський облік забезпечує на підприємстві:

- контроль за зберіганням основних засобів;
- правильне документування операції надходження основних засобів;
- правильне документування операцій внутрішнього переміщення основних засобів;
- контроль за ефективністю використання основних засобів;
- контроль за відображенням зносу (амортизації) при здійсненні обліку таких активів;
- контроль за своєчасним списанням морально застарілих або тих основних засобів які вже втратили свою вартість.

Первинний облік на КП «Теплогарант» оформляють документами, наведеними в додатку А.

На КП «Теплогарант» за наказом керівника формується комісія, що приймає основні засоби та заповнює акт, який існує серед типових форм встановлених для обліку таких активів (ОЗ-1). Це один з видів документів який складається лише в одному примірнику при оприбуткуванні кожного об'єкта ОЗ, підписується керівником та головним бухгалтером та разом із технічною документацією передається до бухгалтерії. Але у випадку операцій з внутрішнього переміщення таких активів, цей документ має складатися у 2 примірниках, що здійснюється працівником що відповідальний за передачу об'єкта. Один екземпляр підписується одержувачем об'єкта ОЗ та МВО, що відповідальна за передачу об'єкта та відправляється до бухгалтерії, а при цьому інший екземпляр залишається у МВО.

На сьогоднішній день деякі графи в даному акті втратили свій сенс. Зокрема графа 12 та графа 13, адже на даний момент вже не застосовуються амортизаційні відрахування на повне відновлення та капітальний ремонт основних засобів. При надходженні об'єкта основного засобу на підприємство члени комісії встановлюють очікуваний термін експлуатації, ліквідну вартість та спосіб амортизації. Всі ці дані було б доцільно вказувати в акті ОЗ-1. Тому існує необхідність перегляду його форми шляхом виключення окремих граф та доповненням новою інформацією, яка необхідна в сучасних реаліях бухгалтерського обліку таких активів.

Всі види основних засобів, що експлуатуються на підприємстві обліковуються по формі ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів». Для обліку кожного об'єкта ОЗ формується така індивідуальна картка, яка оформляється також в одному примірнику і містить інформацію про назву, інвентарний номер, а також місце складання документу та його дату, а також часові рамки введення в експлуатацію об'єкта, та короткі технічні дані щодо характеристики об'єкта, з обов'язковим зазначенням такої інформації як дата вибуття об'єкта та визначена для нього норма амортизації. Крім того у випадку

переоцінки об'єкта до цього документу заносяться відомості, а також у випадку здійснення модернізації чи реконструкції такого об'єкта.

Дані форми є базою для заповнення інвентарних карток. У випадку, якщо зміні підлягають якісні та кількісні показники щодо основного змісту основного засобу який відбувається через здійснення модернізації, або у випадку добудови чи реконструкції таких об'єктів зазначений документ має містити зміни з врахуванням цих положень. Стару картку обов'язково зберігають з метою довідкової інформації.

За результатами такого аналізу варто зазначити, що інвентарна картка не є універсальним документом, який містить повну інформацію про об'єкт ОЗ, а тому виникає необхідність її доповнення наступною інформацією:

- з метою визначення інформації про джерело надходження об'єкта варто відображати спосіб надходження основного засобу;
- з метою визначення справедливої вартості такого об'єкта варто вказувати її рівень;
- для правильного нарахування амортизації необхідно зазначити термін корисного використання;
- а для правильного списання вказувати ліквідаційну вартість;
- З метою правильного перенесення вартості об'єктів зазначити метод нарахування амортизації;
- для чіткого розуміння стану ОЗ вказувати залишкову вартість на момент вибуття.

Форму № ОЗ-2 « Акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів» використовують на КП «Теплогарант» з метою контролю технічно-справного стану об'єктів ОЗ, а саме передачі на ремонт. На час ремонту основні засоби обов'язково відповідно нормативно правових вимог виводять із виробничого процесу, та після його завершення знову вводять до основних засобів. Акт складається в 1 примірнику та має бути підписаний МВО, а також працівником, який здійснив роботи з ремонту, модернізації або реконструкції таких об'єктів, після чого передається

до бухгалтерії, де здійснюється його формальна перевірка і ставиться підпис головного бухгалтера та візується директором підприємства.

По закінченню ремонту основного засову підписується відповідні документи встановленого зразка для таких операцій. Далі бухгалтер заносить дані до інвентарних карток про щодо таких змін які сталися з об'єктами основних засобів. На КП «Теплогарант» при введенні в експлуатацію ОЗ, йому присвоюють спеціальний номер (використовується в подальшому проведенні інвентаризації і містить порядковий номер, який проставляється при надходженні об'єкта), проте при цьому такий спосіб ідентифікації об'єктів ОЗ не несе за собою ніякого особливого навантаження.

На нашу думку, виникає необхідність введення такого інвентарного номеру, що відображав би певну інформацію стосовно даного об'єкта основного засобу. Наприклад це міг би бути шифр рахунку а далі вказуватися субрахунок і аналітичний рахунок обліку ОЗ, Ну а потім вже можна брати до уваги і порядковий номер.

Форма № ОЗ-7 «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів» дана форма є загальноприйнятою і використовується з метою реєстрації зазначених вище інвентарних карток, такі описи ведуться у відповідності з загально прийнятими класифікаціями і наявними на підприємстві групами ОЗ і включають інформацію як щодо номерів карток, так і щодо найменування та інвентарних номерів ОЗ.

Всі інвентарні картки, які відображені в описі, формують картотеку відповідно до їх класифікаційних груп, та відносять такі об'єкти саме до відповідної картотеки. Окрім того групування відбувається і за такими критеріями як місце застосування, чи класифікаційна група основних засобів. У кожного підприємства може бути власна структура головне щоб не порушувалася логіка такої картотеки при пошуку документу.

Форма № ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів» використовується для обліку наявності основних засобів завдяки застосуванню інвентарних списків. Інвентарні списки використовуються у якості доповнення, яке

забезпечує інформацією про перелік інвентарних карток. Такий опис заповнюється, як правило в 2 примірниках, але не на основі інвентарних карток а на підставі ОЗ-1.

Форма № ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів» та форма ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів» дані форми використовуються на КП з метою відображення операцій в обліку щодо вибуття об'єктів основних засобів, яке відбувається як за умови ліквідації об'єктів основних засобів. Рішення про неможливість подальшого використання об'єктів ОЗ встановлюється не однією особою а спеціально створеною комісією, склад якої затверджено наказом КП «Теплогарант». Комісія проводить огляд на наявність об'єктів у не придатному технічному стані об'єкта, виявляють причину списання (знос, реконструкція, аварія тощо).

Дані акти складаються у 2 примірниках. Один з них передається до бухгалтерії, а другий залишається у МВО.

На нашу думку, форма ОЗ-3 також потребує перегляду, особливо в частині відображення інформації щодо кодифікації, норми амортизаційних відрахувань а також інформації щодо відновлення об'єкта чи передачі його на капітальний ремонт. Крім того в документі міститься застаріла інформація щодо скорегованого коефіцієнту, яка вданий час залишається не актуальною, а тому форма документу абсолютно не постраждає, якщо таку інформацію просто усунути з її наповнення.

На нашу думку, документальне оформлення операцій з основними засобами, затверджених наказом Мінстату України від 29. 12. 95 р. №352, потребує перегляду та вдосконалення. Деякі графи з діючих типових форм первинних документів, що застосовують для відображення руху основних засобів наразі є застарілими.

Схожі недоліки можна знайти і в інших формах що пов'язане в першу чергу з досить давніми підходами щодо наповнення таких форм. Тому, на нашу думку, ця форма як і багато інших в наш час потребує оновлення особливо щодо доповнення її інформацією про групу ОЗ, та терміни корисного використання,

а також щодо зазначення методу нарахування амортизації, та визначення ліквідаційної вартості об'єкта .

2.3 Організація аналітичного та синтетичного обліку основних засобів

Аналітичний облік основних засобів на КП «Теплогарант» ведеться за інвентарними об'єктами, яким присвоюється інвентарний номер. Він наноситься безпосередньо на об'єкт та вказується у первинних документах та реєстрах та міститься на підприємстві до кінця перебування такого об'єкта. Варто зазначити, що у випадку вибуття з будь-яких причин з підприємства інвентарні номери об'єктів зберігаються, не мають права привласнюватись якщо надходять схожі або інші об'єкти [17].

Аналітичний пооб'єктний облік основних засобів бухгалтерія КП «Теплогарант» веде в інвентарних картках (ф. ОЗ-6), яку використовують для обліку усіх видів основних засобів. Там указується інформація про технічний стан об'єкта, інвентарний номер, первісна вартість, норма амортизації та інше. Записи здійснюються на підставі інформації з первинних документів. Картки складаються в 1 примірнику та зберігаються в бухгалтерії.

На КП «Теплогарант» використовує рахунки синтетичного обліку відповідно до законодавства, а тому весь облік ОЗ ведеться на рахунку 10 «Основні засоби»[19].

За дебетом рахунку відображається надходження основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю.

За кредитом рахунку – вибуття ОЗ внаслідок продажу, безоплатній передачі або у разі ліквідації.

На КП «Теплогарант» має місце робочий план рахунків за яким використовуються стандартні субрахунки робочим Планом рахунків рахунку 10 «Основні засоби:

КП «Теплогарант» формує первісну вартість об'єктів основних засобів шляхом використання рахунку 15 «Капітальні інвестиції», на якому узагальнюються витрати з придбання ОЗ.

Облік інших необоротних матеріальних активів на КП «Теплогарант» організовується на субрахунку 112 «Малоцінні та необоротні матеріальні активи».

Розглянемо безпосередньо облік основних засобів на рахунках. Коли основний засіб надходить на підприємство, дані первинних документів вносяться до інвентарних описів та відкривають на кожний такий об'єкт інвентарні картки типової форми, їх реєструють в описах інвентарних карток з обліку основних засобів, які відкривають на кожну класифікаційну групу. За всіма картками інформація щодо обліку ОЗ звіряється з даними по рахунках аналітичного обліку і по реєстрам.

Розглянемо яким чином на вищезазначених рахунках відображається операції, пов'язані з основними засобами на КП «Теплогарант».

На досліджуваному підприємстві об'єкти основних засобів придбавають за грошові кошти у постачальників. При чому розрахунок може бути до одержання об'єкту, або ж після.

Розглянемо на прикладі облік придбання основних засобів двома способами. (табл 2.5, 2.6)

Таблиця 2.5 – Методика відображення придбання об'єкту основних засобів за грошові кошти підприємства КП «Теплогарант» (розрахунок після одержання об'єкту) на рахунках бухгалтерського обліку

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Отримано ОЗ від постачальника за договором	151	63	30000,00
Відображено суму податкового кредиту	641	63	6000,00
Сума витрат, понесених при придбанні основних засобів	151	685	5000,00
Сума податкового кредиту	641	685	1000,00
Оприбутковано об'єкт до складу ОЗ	10	151	35000,00

Таблиця 2.6 – Методика відображення придбання об'єкту основних засобів за грошові кошти підприємства КП «Теплогарант» (розрахунок до одержання об'єкту) в бухгалтерському обліку

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Відображено попередню плату постачальнику	371	311	3000,00
Податковий кредит за операцією придбання	641	644	500,00
Відображено отримання об'єкта ОЗ	151	631	6000,00
Податковий кредит	644	631	1000,00
Зараховано попередню оплату	631	371	3000,00
Оприбутковано об'єкт ОЗ	10	151	6000,00

Якщо ж відбувається безоплатне одержання об'єкту основного засобу, то додатковий капітал збільшується на суму, що відповідає справедливій вартості об'єкта, який було безоплатно отримано. (табл. 2.7)

Таблиця 2.7 – Методика обліку основних засобів, які було безкоштовно отримано на КП «Теплогарант»

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Вартість об'єкта основних засобів, що було безоплатно отриманого	151	424	10000,00
Введено в експлуатацію безоплатно одержаний об'єкт	10	151	10000,00

Вибуття основних засобів на КП «Теплогарант» відбувається шляхом ліквідації або продажу. Розглянемо на прикладі відображення операції вибуття в обліку (табл 2.8)

Таблиця 2.8 – Методика обліку операцій з ліквідації ОЗ на КП
«Теплогарант»

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Списання зносу об'єкта, що підлягає ліквідації	131	10	15000,00
Списання ЗВ об'єкта ОЗ	976	10	10000,00
Облік витрат пов'язаних з ліквідацією ОЗ:			
- Відображення витрат з оплати праці	976	66	7000,00
- Відображення відповідних нарахувань на заробітну плату	976	65	1540,00
Визнано доходи від ліквідації ОЗ	20	746	5000,00
Віднесено на фінансовий результат			
- витрати	79	976	18540,00
- доходи	746	79	5000,00

При продажі об'єктів основних засобів варто зазначити, що продажна вартість обов'язково має порівнюватися з її залишковою вартістю. Розглянемо на прикладі відображення даної операції в обліку (табл 2.9)

Таблиця 2.9 – Відображення в обліку реалізації основних засобів на КП
«Теплогарант»

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Відображення списання зносу	131	10	15000,00
Списання ЗВ	286	10	13000,00
Визначено собівартість об'єкта	943	286	25000,00
Відображено витрати пов'язані з реалізацією основного засобу	943	23,66,65	5500,00
Нарахована суму оплати покупцям	377	712	10000,00
Відображено ПЗ	712	641	1666,00
Надійшли кошти за ОЗ	311	377	10000,00

Продовження таблиці 2.9

Списано на фінансовий результат			
- витрати	79	943	30000,00
- доходи	712	79	10000,00

Щоб узагальнити інформацію про наявність і рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів на КП «Теплогарант» використовується Журнал 4 .

Записи в Журналі 4 здійснюються на основі первинних та зведених облікових документів акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, акта списання, розрахунку амортизації тощо.

Далі інформацію з Головної книги переносять на баланс підприємства.

Тож, в цілому для отримання детальної інформації, необхідної для ефективного використання основних засобів за їх окремими видами і процесами, на підприємстві здійснюють аналітичний пооб'єктний облік, а ведення синтетичного обліку дає узагальнену інформацію.

2.4 Організація обліку амортизації основних засобів КП «Теплогарант»

Основні засоби на будь-якому підприємстві з часом втрачають якість свого функціоналу, тобто зношуються. Підприємство має подбати про накопичення фінансових ресурсів для того, щоб у майбутньому замінити утримувані об'єкти на нові. Для цього протягом строку служби основного засобу на підприємстві нараховують його амортизація (знос).

Багато науковців у своїх публікаціях трактують амортизацію як процес поступового зменшення вартості майна, проте з самим процесом зносу дане твердження суттєво відрізняється. Такі вчені як А. Цигічко та М. Попович дають визначення поняттю амортизації, як процесу поступової втрати вартості необоротних активів, які вживаються впродовж певного періоду. [21]

На нашу думку, дане трактування не повністю розкриває сутність визначенню амортизація тому, що береться до уваги лише знецінення основного засобу, а не причина чи деякі характеристики об'єкта знецінення.

Нарахування амортизації здійснюється щомісяця. Відповідно до П(С)БО-7 «Основні засоби» суму нарахованої амортизації підприємство відображає шляхом збільшення суми витрат своєї діяльності та зносу основних засобів. На КП «Теплогарант» застосовується прямолінійний метод амортизації.

Для обліку амортизації на КП «Теплогарант» використовують контрактивний рахунок 13 «Знос необоротних активів». У робочому Плані рахунків передбачено субрахунок 131 «Знос основних засобів». Саме там відбувається процес узагальнення інформації про суму зносу тих основних засобів, що обліковуються на рахунку 10 «Основні засоби».

Суми нарахованої амортизації на основні засоби відображають по кредиту рахунку, по дебету відображаються рахунки основного та допоміжного виробництва в залежності від того, де знаходиться основний засіб.

Розглянемо на прикладі основні проводки з рахунком 131 «Знос основних засобів», де по дебету рахунку відображається розмір зносу за весь час користування об'єктом, по кредиту – відповідні субрахунки рахунку 10 «Основні засоби». При чому недоамортизована частина вартості об'єкту повинна відноситися на витрати діяльності підприємства (табл.2.10).

З моменту надходження основних засобів КП «Теплогарант» починає нести витрати, пов'язані з утриманням та користуванням об'єктом. Ці витрати у майбутньому можуть бути понесені на поліпшення стану об'єкта, ремонт агрегату, продовження терміну його корисного використання. Прикладом даних витрат можуть бути витрати на модифікацію, удосконалення та ремонт об'єкта основного засобу.

Таблиця 2.10 – Відображення в обліку нарахування зносу (амортизації) основних засобів на КП «Теплогарант»

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
Нарахування амортизації основних засобів, які використовуються за час діяльності підприємства	23	131	25500,00
Нарахування амортизації основних засобів загальновиробничого призначення	91	131	15800,00
Нарахування амортизації основних засобів, які використовуються адміністрацією підприємства	92	131	28300,00
Списання зносу об'єкта	131	10	69600,00
Списання залишкової вартості об'єкта	976,286	10	42000,00

Відображення в обліку витрат на ремонт основного засобу залежить від економічних вигід, які об'єкт принесе у майбутньому. Таким чином, ремонт не відноситься до поліпшення основного засобу, тому не збільшує балансової вартості об'єкта, а відноситься до витрат відповідно до звітнього періоду. Завершення ремонту основного засобу оформлюється актом приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів [22].

Коли ремонт вважається завершеним КП «Теплогарант» робить позначення в інвентарній картці обліку того основного засобу, що відлягав відремонтування.

Витрати, що пішли для відновлення майбутніх економічних вигід вважаються капітальними інвестиціями, якщо балансова вартість активу не перевищила суми його очікуваного відшкодування (чистої вартості реалізації або теперішньої суми грошових надходжень).

Ще одними видами ремонту, що потребують основні засоби є капітальний та поточний ремонт. Капітальний ремонт відповідає за збільшення строку використання та підвищення ефективності використання основного засобу. Це повна або часткова перебудова об'єкта метою якого є його відновлення.

Витрати пов'язані з ремонтом ОЗ визнаються капітальними інвестиціями, у випадку коли ціна придбаного активу включає зобов'язання підприємства понести в майбутньому витрати що дозволять довести актив до стану, коли він зможе бути використаний підприємством. Вартість таких робіт включається до капітальних інвестицій з майбутнім збільшенням первісної вартості.

У свою чергу поточний ремонт роблять для підтримання об'єкта у стані, придатному до використання. Вкладаються в об'єкти основного засобу порівняно невеликі суми грошових коштів для підтримки основних засобів у належному стані для подальшого використання. Дані витрати вважаються витратами звітного періоду.

Порядок відображення витрат, пов'язаних з ремонтом і поліпшенням основних засобів наведено у табл. 2.11

Таблиця 2.11 – Методика обліку операцій з поліпшення стану основних засобів на КП «Теплогарант»

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума
	Дт	Кт	
Відображено послуги підрядчика з ремонту	15	63	20000
Відображено ПК з ПДВ	641	63	4000
Оплата рахунку за послуги підрядчика	63	311	6000
У випадку попередньої оплати:			
Відображено аванс підрядчику за роботи	371	311	10 000
Відображено податковий кредит	641	644	2 000
Відображено послуги підрядчика	15	63	6 000
Відображено податковий кредит	644	63	1 200
Залік авансу в погашення заборгованості постачальнику	63	371	7 200
Капіталізація витрат, що включаються до вартості основних засобів	10	15	26 000

Отже, можна зробити висновок, що на КП «Теплогарант» для підвищення ефективності використання основних засобів та продовження строку їх корисного використання використовуються в основному поточний та капітальний ремонт, амортизація об'єктів з використанням прямолінійного методу.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА КП «ТЕПЛОГАРАНТ»

3.1 Удосконалення організації обліку основних засобів КП «Теплогарант»

Формування ефективної облікової політики є важливим аспектом функціонування будь-якого підприємства. Якщо виникають прогалини у організації бухгалтерського обліку це може призвести до затримки подання звітних даних, розкрадання матеріальних цінностей, збільшення витрат на утримання облікового персоналу та інших зловживань. Для запобігання даних відхилень у роботі підприємства необхідно сформувати оптимальну облікову політику, в основу якої буде варто закладати реальні методи і способи, що використовуються підприємством а не вказувати певні цілі[23].

Інформація щодо загальних засад формування облікової політики визначена в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1. Згідно даних нормативно-правових актів, підприємство має право самостійно визначати свою облікову політику, обирати форму бухгалтерського обліку, затверджувати правила документообігу на підприємстві.

У Методичних рекомендаціях 635 наведені певні правила, за яких відбуваються зміни облікової політики на підприємстві, технології відображення яких не наведені, та вказано, що в будь-якому випадку у підприємства є можливість самостійно закладати засади в свою облікову політику. [24]

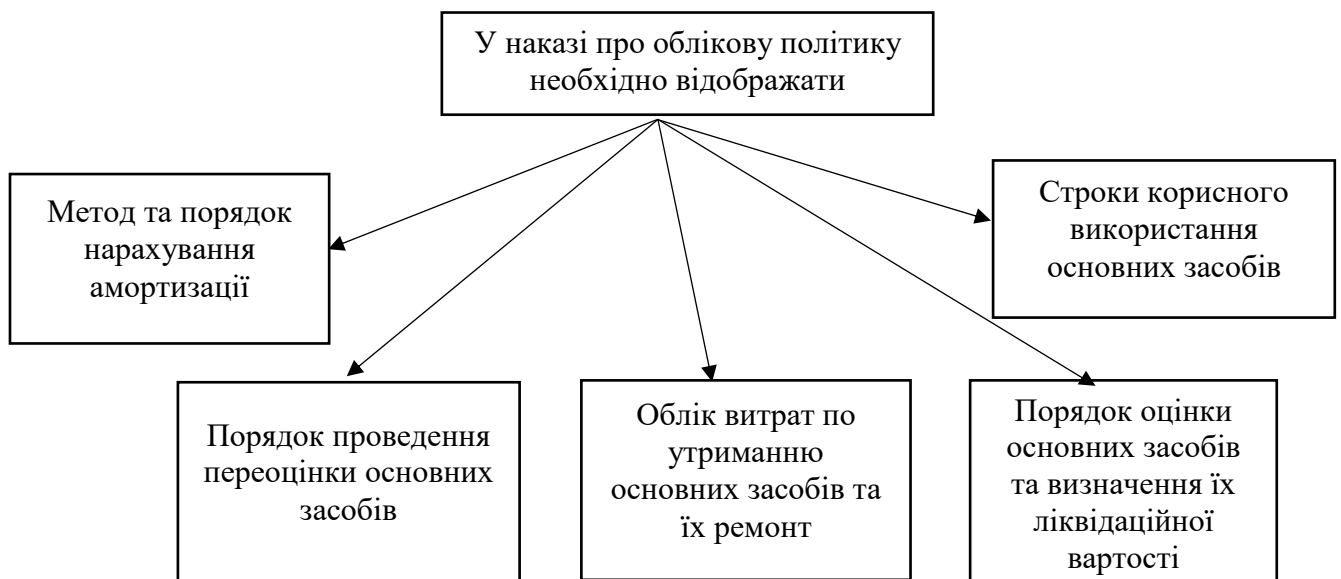
Облікову політику необхідно розкривати в частині фінансового обліку оскільки вона суттєво впливає на формування фінансових показників, на які також впливають саме обрані підприємством базові засади бухгалтерського обліку. Метою створення облікової політики є досягнення підприємством високого рівня ефективності управління обліковими процесами, ефективності підтримки прийняття рішень, досягнення підприємством поставлених цілей.

Нерідко бухгалтери безвідповідально підходять до створення облікової політики на підприємстві. Проаналізувавши підприємство КП «Теплогарант» можна дійти висновку, що формування облікової політики має свої певні недоліки, а саме:

- непослідовність викладення інформації у документах;
- відсутність структуризації інформації;
- не повне розкриття елементів облікової політики підприємства.

Для покращення ведення бухгалтерського обліку на даному підприємстві та задля формування ефективної облікової політики основних засобів пропонуємо КП «Теплогарант» наступні удосконалення, які наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Удосконалення обліку основних засобів, що необхідно відображати в наказі про облікову політику.

Розглянемо наведені елементи удосконалення облікової політики, що дозволять найбільш точно описати методику формування обліково економічної інформації.

Метод та порядок нарахування амортизації. Пропонуємо КП «Теплогарант» використовувати прямолінійний метод нарахування амортизації, оскільки це дасть змогу спростити розрахунок місячної суми амортизації та

розподілити витрати на амортизацію на протязі всього строку корисного використання ОЗ.

Також має місце відображення в наказі про облікову політику таких елементів як: порядок проведення переоцінки основних засобів, облік витрат по утриманню основних засобів та їх ремонт, порядок оцінки основних засобів та визначення їх ліквідаційної вартості, строки корисного використання основних засобів.

Відображення даних пунктів дозволить підприємству якісного контролю над змінами, що відбуваються на виробництві задля ефективного та вчасного реагування на них та прийняття управлінських рішень.

Тож, можемо зробити висновок, що надання інформації про основні засоби в наказі про облікову політику дозволить значно полегшити та автоматизувати обліковий процес.

Головна мета діяльності кожного підприємства це покращення фінансового стану. Спираючись на нестабільність політичної та економічної ситуації в країні багато керівників підприємств забезпечують можливість планування своєї діяльності.

Найголовнішим показником, що характеризує фінансовий стан на КП «Теплогарант» це чистий прибуток. Розглянемо фактори впливу на зміну чистого прибутку досліджуваного підприємства (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Вплив факторів на зміну чистого прибутку КП
«Теплогарант»

Сукупний дохід, тис. грн		Сукупні витрати, тис. грн.		Чистий прибуток (збиток), тис. грн.			Зміна чистого прибутку (тис грн)		
Базисний рік	Звітний рік	Базисний рік	Звітний рік	Базисний рік	Умовно	Звітний рік	Всього	Сукупного доходу	Сукупних витрат
7045	10323	4602	8859	2443	5721	1464	-979	3278	-4257

Аналізуючи наведені в таблиці дані можна дійти висновку, що чистий прибуток у 2020 році зменшився на 979 тис.грн., під впливом збільшення сукупних витрат на 4257 тис.грн. Таким чином чистий прибуток зменшився на 4257 тис. грн. За рахунок збільшення сукупного доходу на 3278 тис. грн чистий прибуток збільшився на 3278 тис. грн.

На нашу думку, на прибуток КП «Теплогарант» впливають сукупні витрати та сукупний дохід. Оскільки збільшення витрат призвело до зменшення суми прибутку.

КП «Теплогарант» було запропоновано заходи щодо зменшення витрат на підприємстві шляхом:

1. підвищення продуктивності праці;
2. впровадження економних технологій виробництва;
3. використання прогресивних видів матеріалів;
4. дотримання суворого режиму економії на всіх ділянках підприємства;
5. скорочення витрат на обслуговування виробництва;
6. безперервному технічному прогресу.

На нашу думку найважливішою умовою зниження витрат є технічний прогрес. Саме придбання нової техніки, комплексна механізація та автоматизація виробничих процесів, покращення технологій, впровадження новітніх методів виробництва тепла, застосування прогресивних матеріалів дадуть змогу значно понизити собівартість продукції.

3.2 Шляхи вдосконалення аналізу основних засобів

Основні вимоги до бухгалтерського обліку та аналізу основних засобів з часом мають здатність змінюватися, розширюючи завдання, що на них покладені. Організація обліку та аналізу має контролювати ефективність та раціональність використання основних засобів на підприємстві. Відповідальність за організацію несе керівник, який повинен володіти повною,

достатньою та своєчасною інформацією для прийняття правильних управлінських рішень.

Розглянемо основні завдання економічного аналізу:

1. оцінити склад та рух основних засобів на підприємстві;
2. чіткий контроль над технічним станом активів;
3. аналіз ефективності використання об'єктів основних засобів;
4. аналіз використання окремих видів знарядь праці;
5. оцінка впливу використання основних засобів до обсягу виробленої продукції за одиницю часу.

Для того, щоб основні засоби використовувались найефективніше на підприємстві потрібно не лише підтримувати їх стан на одному рівні, але й проводити ремонтні роботи з метою розширення можливостей основних засобів. Також для підвищення економічних вигід, що принесуть основні засоби підприємству необхідно впроваджувати передові технології на виробництво, безупинно покращувати стан та технічні характеристики основного засобу, працювати над підвищенням фондовіддачі, а за потребою залучати на підприємство орендоване устаткування.

Для чіткого планування над стратегією виробництва та контролю ефективності використання ОЗ необхідно постійно моніторити їх стан та відразу ж виправляти несправності, які можуть виникати в ході виробництва.

Саме від інтенсивних та екстенсивних факторів залежить безупинність функціонування ОЗ. Розглянемо вплив кожного фактору на активи окремо.

За інтенсивним напрямом підвищення ефективності використання ОЗ стоїть підвищення навантаження на обладнання, удосконалення планування, зниження фондомісткості та підвищення фондовіддачі, збільшення стимулюванні праці.

За екстенсивним напрямом стоїть збільшення трудогодин роботи обладнання за період та частка обладнання, зайнятого безпосередньо у виробництві відносно всіх активів, що має дане підприємство.

Економічна сутність основних засобів використовується як ключовий елемент при здійсненні ідентифікації ОЗ, а також для формування інформації щодо впливу на забезпечення відтворювальних процесів, а також на функціонування та розвиток виробництва.

Порадимо керівництву КП «Теплогарант» для досягнення поставлених завдань у підвищенні оперативності та ефективності аналізу основних засобів необхідно керуватися наступними правилами:

- дослідити сутність основних засобів, їх склад та класифікацію з різних галузевих сторін;
- дослідити діючі методики нарахування амортизації й обліку основних засобів:
- вести постійний аналіз діючої організації та методики обліку основних засобів;
- удосконалити методику аналізу матеріально-технічної бази.

Для вирішення поставлених завдань необхідно:

- удосконалити методичні засади щодо відображення в обліку операцій з надходження ОЗ особливо в частині відображення на аналітичних рахунках, що сприятиме спрощенню системи відображення операцій в обліку,
- розробити механізм ефективного нарахування амортизації з метою вирішення існуючих проблем в частині реалізації фінансового та управлінського обліку таких процесів, а також відповідність їх податкового законодавства для спрощення, що також може бути зреалізовано за рахунок використання алгоритму вибору методу амортизації відповідно до існуючих типів ОЗ, в основу якого покладено умовний поділ основних засобів на два типи: безпосередньо зайняті у виробництві, допоміжні та обслуговуючі (рахунки обліку 104, 105, 106) та інші основні засоби, які переважно становлять інфраструктуру підприємства (рахунки обліку 102, 103, 107, 108, 109);
- удосконалити методику обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами.

Тому важливе значення в дослідженні ефективності використання основних засобів відіграє оцінювання їх сучасного стану, забезпечення адекватної класифікації, виходячи із сучасних умов господарювання, та проведення об'єктивного аналізу.

ВИСНОВКИ

В управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства важливе значення відіграє інформованість про наявність засобів праці та безупинний та відповідальний контроль за їх ефективним використанням. Актуальністю теми дипломної роботи визначається правильний облік на підприємстві, який є однією з найважливіших функцій управління.

У процесі написання теоретичної частини дипломної роботи був проведений аналіз різних визначень основних засобів та визначено, що існують різні точки зору його сутності. Також для правильної організації обліку основних засобів на підприємстві велике значення має їх класифікація, яка також була розкрита в теоретичному розділі.

Організація бухгалтерського обліку основних засобів напряду залежить від їх оцінки. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби наведені П(С)БО 7 «Основні засоби».

Об'єктом дослідження дипломної роботи було Комунальне Підприємство «Теплогарант», яке забезпечує місто Конотоп тепловою енергією та гарячим водопостачанням.

Управління в процесі своєї діяльності здійснює оперативний, бухгалтерський та податковий облік, який має задовільний фінансовий стан.

Що стосується організації обліку на підприємстві, можна зробити певні висновки :

- оцінка основних засобів здійснюється на підставі первинних документів за їх фактичною собівартістю;
- одиницею обліку основних засобів є окремий об'єкт;
- ведення аналітичного обліку основних засобів організовано належним чином;
- ведення синтетичного обліку проводиться в узагальнених показниках на рахунку 10 зі складанням типової кореспонденції рахунків;
- на об'єкти основних засобів нараховується амортизація;

- записи в Журнал-ордер здійснюються на підставі первинний документів та зведених облікових документів.

З метою усунення певних недоліків та удосконалення організації обліку основних засобів КП «Теплогарант» було запропоновано пропозиції.

На даний час вибір елементів облікової політики на КП «Теплогарант» здійснюється без достатнього наукового обґрунтування, що негативно позначається на реальності обліково-економічної інформації. Тому було визначено основні положення облікової політики стосовно основних засобів: термін корисної експлуатації, оцінка та метод нарахування амортизації, встановлення граничної межі їх вартості.

Під час проведення дослідження на КП «Теплогарант» також було встановлено відсутність графіка документообігу на, що є складовою організації бухгалтерського обліку. Було розроблено графік документообігу стосовно всіх первинних документів з обліку основних засобів, які використовуються на підприємстві. Застосування графіку сприятиме покращенню стану всієї роботи на підприємстві, посиленню контрольних функцій бухгалтерського обліку, підвищенню рівня автоматизації облікових робіт.

Вирішальне значення для визначення загального розміру, складу і структури основних засобів, а також амортизаційних відрахувань і прибутку, інших показників ефективності роботи підприємства, має оцінка основних засобів.

Таким чином, на наш погляд, запровадження запропонованих нами рекомендацій сприятиме процесу вдосконалення організації обліку та аудиту основних засобів на КП «Теплогарант».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чуніхіна Т. С., Горлушко А. М. Відтворення основних засобів та терміну корисного використання в межах стратегії розвитку підприємства // Міжнародні економічні відносини та світове господарство – УДК-657, Харків 2014р. – С. 5
2. Сирота О. В., Підлісецький Г. М. Проблематика визначення економічної сутності категорії «основні засоби» // Економіка та держава №2. – м. Київ: М.2013. – С. 52
3. Закон України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
4. Бутинець, Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : Підручник для спеціальності «облік і аудит» вищих навчальних закладів. / Ф. Ф. Бутинця – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 726 с.
5. Бондар І. М., Кіндрицька Л. М., Кузьмінський Ю. А., Петрик О. А., Шигун М. М. Сучасні тенденції розвитку обліку оподаткування, аналізу і аудиту // Збірник матеріалів Міжнародної наукової інтернет- конференції.- м.Київ: М.2017 – С. 103
6. Омельченко, О. Л. Основні засоби (фонди) на підприємстві [Текст] / О. Л. Омельченко // Податки та бухгалтерський облік. Спеціальний випуск. – 2008. – №9. – С. 3-26
7. Петрик О. А., Мариніч І. О. Особливості оцінки та обліку вартості основних засобів – УДК 657.42 м. Київ – С. 3
8. Закон України «про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. №92

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

- 10.Омельченко, Е. Л. Совершенствование методологии учета стоимости и оценки основных фондов [Текст] / Омельченко О.Л. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми і 82 перспективи розвитку фінансів, обліку та контролю в Україні”. – Донецьк. – 1999. – С.167-174.
- 11.Павлюк, И. Бухгалтерский учет переоценки основных средств [Текст] / Павлюк И. // Бухгалтерский учет и аудит (рус.). – 2004. – №7. – С.3-11
- 12.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об’єднання підприємств», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 р. № 163 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>
- 13.Фокін О. К. Суб’єктно-об’єктний склад системи економічного аналізу виробничих витрат великих підприємств. [Текст] / Житомир 2017.
- 14.Закон України «Про затвердження типових форм первинного обліку (Форми NN ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, ОЗ-5, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8, ОЗ-9, ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95#Text>
- 15.Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Основи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності //Фінансовий облік– м. Тернопіль: М.2017 – С. 19
- 16.Подольняк О. А. , Химич Г. М. Методика і аналіз обліку основних засобів // Економічні науки – м. Вінниця: М.2012 – С. 79
- 17.Зубилевич, С. Перспективы развития аудита [Текст] / Зубилевич С. // Бухгалтерский учет и аудит. – 2013. – №8-9. – с.101-105.
- 18.Скирпан, О. П. Фінансовий облік: навч. посіб. / О. П. Скирпан, М. С. Палюх.– К.: ТНЕУ, 2008. – 407 с.
19. Падалка, К. Основні засоби [Текст] / К. Падалка // Главбух. – 2007. – № 21. – С. 106-146

- 20.Буряковский В. В. и др. Финансы предприятий: [Текст] : Учеб. пособие / Буряковский В. В., Кармазин В. Я., Каламбет С. В. Под ред. В. В. Буряковского. – Дніпропетровск: Пороги, 2001. – 245 с
- 21.Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Починок Н. В., Микитюк Н. Я., Романів Р. В. Облік надходження основних засобів//Фінансовий облік – м. Тернопіль: М.2017 – С.27
- 22.Кобилянська, О. І. Фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. / О. І. Кобилянська. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 471с.
- 23.Курило, Г. М. Актуальність удосконалення механізму ведення обліку основних засобів на шляху інтегрування у міжнародній системі обліку [Електронний ресурс] / Г. М. Курило. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_kurilo.doc.htm
- 24.П(С)БО 6 «Виправлення помилок і змін у фінансових звітах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-6>
- 25.Лишиленко, О. Бухгалтерський облік [Текст] : навч. посіб. / О. Лишиленко. – К. : ЦНЛ, 2005. – 632 с.
- 26.Белоусов, А. Удосконалення документального оформлення операцій з основними засобами в умовах застосування П(С)БО 7 «Основні засоби» [Текст] / А. Белоусов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 3. – С. 49-57
- 27.Буряковский В. В. и др. Финансы предприятий: [Текст] : Учеб. пособие / Буряковский В. В., Кармазин В. Я., Каламбет С. В. Под ред. В. В. Буряковского. – Дніпропетровск: Пороги, 2001. – 245 с
- 28.Голов, С. Ф. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 [Текст] : навч. посіб. / С. Ф. Голов. – К., 2000. – 1272 с
- 29.Десятнюк, О.М.Деякі аспекти впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах електротехнічної промисловості. [Текст] / О. Десятнюк //Придніпровський науковий вісник.-2007.-№ 41 (108).- с.54-56.

- 30.Завгородний, В. П. Бухгалтерский учет в Украине с использованием, Национальных стандартов [Текст] : учеб. пособ. / В. П. Завгородний. – 5-е изд., доп. и перераб. – К. : А.С.К., 2003. – 847 с.
- 31.Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс].всеукраїнська професійна газета – Режим доступу: <http://www.vobu.ua>
- 32.Кулаковська, Л. П. Основи аудиту [Текст] : навч посіб. / Л. П Кулаковська. – Львів : “Каравела”, 2013. .
- 33.Ткаченко, Л. Особливості оцінки основних засобів: історія і сучасність [Текст] / Л. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 10. – С. 11-19
- 34.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text
- 35.Павлюк, И. Бухгалтерский учет переоценки основных средств [Текст] / Павлюк И. // Бухгалтерский учет и аудит (рус.). – 2014. – №7. – С.3-11.
- 36.Пушкар, М. С. Фінансовий облік [Текст] : Підручник / М. С. Пушкар. Навч. видання. – Тернопіль : Карт-бланш, 2012. – 628 с
- 37.Селіванова Н. М., Ткаченко Ю. В., Попко Я. О. Особливості методики проведення аналізу основних засобів підприємства [Текст] науковий посібник / Одеса – 2016
- 38.Закон України «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF#Text>
- 39.Череп А.В. Економічний аналіз: Навч. посіб. / А.В. Череп – К.: Кондор, 2015. – 160
- 40.Кірсанова В.В. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями в процесі інноваційного розвитку промислових підприємств: [моногр.] / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 198 с

41. Прикіна Л. В. Економічний аналіз підприємства: підручник для вузів / Л.В. Прикіна. – М.: ЮНІТИ-ДАНА, 2010.
42. Справочник финансиста / Под ред. проф. Э.А. Уткина - М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». - М.: Изд-во ЭКМОО, 1998.-496 с.
43. Статистичний щорічник України за 2003 р. / Держкомстат України; За ред. О.Г. Осауленко. - К.: Техніка, 2010. - 632 с
44. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент.: Навч. Посібник. – К.: 2011. – 352 с.
45. Фінансовий менеджмент під ред.-ю Самсонова Н.Ф.: Підручник. – М.: 2001. – 495 с.